

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

พื้นที่จังหวัดนครปฐมกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น
 Nakhon Pathom Province and the Guidelines for Public Policy Participatory
 Administration of Local Governance

วันวิสาข์ นาถนิติวิทยา

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
 ผศ.ดร.วรวิทย์ จินดาพล (อาจารย์ที่ปรึกษา)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม 4) เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม เป็นการวิจัยในรูปแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 407 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเปรียบเทียบความแตกต่าง สถิติหาความสัมพันธ์และสถิติพหุเชิงถดถอย และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึก จากผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักวิชาการและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 25 คน และใช้แบบร่วมแสดงความคิดเห็นในการดำเนินการสนทนากลุ่มจากผู้บริหารท้องถิ่น ผู้นำชุมชน นักวิชาการและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐมพบปัญหา ได้แก่ ปัญหาด้านทรัพยากร ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ โดยภาครัฐและปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐมในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับ เห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายกรณีพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านการเมือง และด้านการศึกษา ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ได้แก่ ด้านความพึงพอใจ ด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ และวัฒนธรรมองค์กร/ท้องถิ่น ด้านกระบวนการบริการ ด้านสังคม ด้านตัวแบบการมีส่วนร่วม ด้านรูปแบบนโยบายสาธารณะและเศรษฐกิจ ตามลำดับ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคลของผู้มีส่วนร่วมกับแตกต่างกันมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้น เพศ อาชีพ 4) แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐมพบว่า ภาครัฐควรดำเนินการสนับสนุนปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านกระบวนการบริการ ด้านตัวแบบการมีส่วนร่วม ด้านสังคม และด้านการศึกษา ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นเพิ่มมากยิ่งขึ้น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
“Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

คำสำคัญ: นโยบายสาธารณะ, การมีส่วนร่วม, การบริหารนโยบายสาธารณะ

Abstract

The purposes of this study were to present the Nakhon Pathom Province and The Guidelines for Public Policy Participatory Administration of Local Governance by the stakeholders who involved in public policy such as the government officers, agencies, academics, the community leaders, the policy stakeholders, and the people in Nakhon Pathom Province in accordance with a strategic plan from Department of the Interior, Ministry of Interior. The research was a combination of Quantitative Research which used the questionnaire as the data collecting from the sampling group in the amount of 407. The data were analyzed by descriptive statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation, statistics for different comparisons, correlation statistics, and regression statistics. For Qualitative Research, the research instrument, an interviewing form, was used to collect the data (In-depth Interview) from the 25 people from the local administrators, the community leaders, the academics, and the different stakeholders and using the comment form in conversation with the 20 people from local administrators, the community leaders, the academics and the different stakeholders in order to synthetic for the guidelines for Public Policy Participatory Administration of Local Governance. The results showed as follows: 1. Conditions and problems of participatory public policy administration at the local level in Nakhon Pathom province were found to be resource problems, problems in the process of promoting the participation of groups by the government, and problems in the occupation of the community. 2. Factors influencing participatory public policy management at the local level in Nakhon Pathom Province in all aspects were at a moderate level of agreement (mean 3.36). Mostly agree, including politics and education. The opinions were at a moderate level: satisfaction, strategic management and organizational/local culture, service process, social, participation model, public policy and economic model, respectively. 3. Factors affecting public policy management with the participation of stakeholders at the local level in Nakhon Pathom province were found that the factors of personal status of the different participants had different effects on public policy management. Participation at the local level in Nakhon Pathom Province was significantly different at .05 except for sex and occupation. 4. The public policy management approach with participation at the local level in Nakhon Pathom Province found that Government sectors should support strategic management factors, administrative processes, model participation, social and educational to different groups of stakeholders in

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

order to have more knowledge and understanding of administering public policies at the local level.

Keywords: Public Policy, Participation, Public Policy Administration

บทนำ

นโยบายสาธารณะที่ีระดับท้องถิ่นทั้งในแง่หลักการและการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลให้นโยบายและโครงการพัฒนาท้องถิ่นนั้นตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนในท้องถิ่น สอดคล้องกับศักยภาพและทุนพัฒนาท้องถิ่น ได้รับการยอมรับจากประชาชน เสริมสร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตย และทำให้นโยบายหรือโครงการพัฒนานั้นสัมฤทธิ์ผลอย่างยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนานโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นที่ียึดอ้อมขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนมิได้ การพัฒนาท้องถิ่นโดยรัฐที่ีผ่านมาส่งผลให้ท้องถิ่นไทยมุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ละทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดความเป็นตัวตนและความหลากหลายในวิถีทางความคิด และปัญหาที่ีสำคัญคือ ประโยชน์จากการพัฒนากลับไม่ได้ตกอยู่ในมือคนท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลให้คนท้องถิ่น ขาดความรักและความภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น การย้ายถิ่นเพื่อหาหนทางชีวิตที่ีดีกว่าในเมืองหลวงเป็นปัญหา ประการหนึ่งจากการพัฒนาท้องถิ่นโดยส่วนกลางสภาพการณ์ที่ีคลี่คลายดังกล่าวยังเห็นได้จากกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 มีเจตนารมณ์ชัดเจนที่ีส่งเสริมการกระจายอำนาจและความเป็นอิสระของท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายสาธารณะ รวมทั้งเปิดโอกาสให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นเรื่อของท้องถิ่นเอง ดังวรรคหนึ่งในมาตรา 78 กล่าวว่รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง นอกจากนี้ มาตรา 282-290 ยืนยันหลักการความเป็นอิสระและเสริมอำนาจองค์กรปกครองท้องถิ่นมากขึ้น โดยเฉพาะ มาตรา 284 กล่าวว่ องค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเอง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานโยบายสาธารณะท้องถิ่นจะสำเร็จมิได้หากขาดการแบ่งปันอำนาจของผู้บริหารองค์กรปกครองท้องถิ่น และการไว้วางใจและร่วมใจพัฒนาของภาคส่วนอื่น ๆ ของท้องถิ่น (สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2558)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติที่ีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในหลักการที่ีสำคัญ 4 ประการ คือ ประการที่ีหนึ่ง รัฐต้องมีนโยบายกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาท้องถิ่นในทุกด้านอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จังหวัดใดที่ีความพร้อมจะต้องพัฒนาให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น ประการที่ีสอง ให้ความสำคัญกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น และจำกัดบทบาทรัฐในการกำกับดูแลท้องถิ่นให้ทำได้เท่าที่ีจำเป็นตามที่ีกฎหมายบัญญัติไว้ ประการที่ีสอง กระบวนการกระจายอำนาจต้องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและพัฒนาเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยมีกฎหมายกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจรองรับ ประการที่ีสี่ ให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นและการดำเนินงานของรัฐ รัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่ีจะกระจายอำนาจในการปกครองไปสู่ประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหาร จัดการ การวางแผน เพื่อแก้ไข้ปัญหา พร้อมทั้งสนองตอบความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ีท้องถิ่นชนบทได้

อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว การปกครองท้องถิ่นเป็นรูปแบบด้านการปกครองที่เกิดมาจากแนวความคิดในการกระจาย อำนาจการปกครอง (Decentralization) ตามหลักการมอบอำนาจให้กับท้องถิ่นปกครองตนเอง ทั้งในด้านการเมือง และการบริหารโดยไม่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล และที่สำคัญก็คือการกำหนดนโยบายที่จะบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลจะเป็นผู้กำหนดนโยบาย แผนพัฒนา และดำเนินการเองทั้งหมด ทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง จนทำให้เกิดปัญหาการพัฒนาท้องถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ไม่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และที่สำคัญไม่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการอย่างแท้จริงของคนในท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และเพื่อพัฒนาชนบทโดยเฉพาะประชาชนที่เป็นรากหญ้าของประเทศให้มีความอยู่ดี กินดี อย่างทั่วถึงจึงทำให้เกิดองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (ณัฐภัทร์ สัมฤทธิ์, 2558)

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ที่มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นกรอบกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้ เป็นไปในทิศทางที่ตรงกับความต้องการของประชาชน โดยกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม จะมีผู้แทนในการเข้าร่วมการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาต่าง ๆ ได้แก่ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ประชาคมท้องถิ่น ประธานชมรมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานเครือข่าย กลุ่มองค์กร ชุมชน และส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2559) ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนทั้งจังหวัดนครปฐมในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม ทั้งนี้การพัฒนาในพื้นที่ต่าง ๆ มีการกระจุกตัวมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่อีกบางพื้นที่ก็ไม่ได้มีการพัฒนา ดังนั้น การศึกษาพื้นที่จังหวัดนครปฐมกับแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ มีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทและนำไปประยุกต์ใช้เชิงปฏิบัติในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียกับผลของนโยบายที่เกิดขึ้นในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐ องค์กรหน่วยงาน นักวิชาการ ผู้นำชุมชน ผู้มีส่วนได้เสียกับนโยบายและประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

2. ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น

ตัวแปรตาม คือ ตัวแบบแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น

3. ขอบเขตเวลา

ระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

แบบของการวิจัยเป็นการวิจัยในรูปแบบผสมผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ขั้นตอนการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ กำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยคำนวณจาก สูตรของ Yamane ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2553: 127) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 407 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มี 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่ม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 25 ท่าน โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีจุดสนใจเฉพาะ ตามกรอบแนวคิดในการวิจัยบางเรื่องที่ไม่สามารถสังเกตได้ แต่ทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาสนับสนุนข้อมูลจากผลงานการวิจัยเชิงปริมาณอันจะทำให้ได้ตัวแปรสำคัญในการสร้างร่างแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยนำร่างแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นมาทำการจัดสนทนากลุ่ม ใช้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของท้องถิ่น จำนวน 20 ท่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่ออธิบายลักษณะกระจาย ของกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ โดยคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

2) การวิเคราะห์ระดับปัจจัยแวดล้อมในท้องถิ่นที่มีผลต่อแนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นและการบริหารนโยบายแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย การที่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในชุมชน ใช้ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียต่อนโยบาย สาธารณะในระดับท้องถิ่นใช้สถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis of Variance – ANOVA) ใช้สถิติ F-test และใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD

4) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เบื้องต้นก่อนวิเคราะห์การถดถอย โดยการวิเคราะห์ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวทางการบริหารนโยบาย สาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson’s Product Moment Correlation Coefficient)

5) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อศึกษาหารูปแบบ ของความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลเพื่อยืนยันว่าปัจจัยแวดล้อมในท้องถิ่นและการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน ได้เสียในระดับท้องถิ่นปัจจัยใดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อตัวแบบแนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วน ร่วมในระดับท้องถิ่น (Dependent Variable)

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัด นครปฐม พบปัญหาที่พอสรุปได้ ดังนี้

- 1) ปัญหาด้านทรัพยากร งบประมาณ และบุคลากร
- 2) ปัญหาด้านกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่าง ๆ โดยภาครัฐ ได้แก่ การไม่ ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของนโยบาย การขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงต่อนโยบายต่าง ๆ เป็นต้น
- 3) ปัญหาด้านการประกอบอาชีพของชุมชน ได้แก่ การที่ประชาชนต้องทำมาหากินเพื่อเลี้ยง ปากเลี้ยงท้องและดูแลครอบครัว และการย้ายถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจำนวนมากจึงเกิดความเข้าใจและความ พร้อมในการร่วมพัฒนาชุมชน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่นของ พื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่า ปัจจัยสถานภาพส่วนบุคคลของผู้มีส่วนร่วมที่แตกต่างกันมีผลต่อการบริหาร นโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัย สถานภาพส่วนบุคคลของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยต่อ เดือน ที่แตกต่างกันมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัด นครปฐม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ยกเว้น เพศ อาชีพ

ปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารนโยบายสาธารณะแตกต่างกันมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบ มีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการบริหารนโยบาย สาธารณะ ได้แก่ การจัดการเชิงกลยุทธ์ กระบวนการบริหาร รูปแบบนโยบายสาธารณะ ตัวแบบการมีส่วนร่วม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

ความพึงพอใจ วัฒนธรรมองค์กร/ท้องถิ่น เศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และการเมืองที่แตกต่างกันมีผลต่อการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารนโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่นของพื้นที่จังหวัดนครปฐม พบว่า ภาครัฐควรดำเนินการสนับสนุนปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ด้านกระบวนการบริหาร ด้านตัวแบบการมีส่วนร่วม ด้านสังคม และด้านการศึกษา ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจต่อการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น เพิ่มมากยิ่งขึ้น เช่น

ปัจจัยด้านการจัดการเชิงกลยุทธ์ ในการกำหนดวิสัยทัศน์ของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น การกำหนดวัตถุประสงค์ของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น การกำหนดกลยุทธ์ของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น และการประเมินผลกลยุทธ์ของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น ควรมีการสร้างความรู้แก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ถึงคุณค่า ประโยชน์ที่ชุมชน ท้องถิ่นจะได้รับทั้งผลดีและผลเสียโดยชี้แจงอย่างชัดเจน และเข้าถึงประชาชนให้ได้ทุกกลุ่ม

ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร ภาครัฐต้องดำเนินงานในการจัดองค์กรที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นที่ชัดเจน มีการวางแผนงานนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นเป็นขั้นตอนทั้งระยะสั้น ระยะยาวหรือนโยบายที่เร่งด่วน การจัดบุคลากรในการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะที่ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ความเข้าใจในท้องถิ่นและการบริหารนโยบายสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ การอำนวยความสะดวกในงานนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น และประสานงานในงานนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นต้องมีการบริหารจัดการที่เป็นแบบแผน มีแผนงานที่ชัดเจน งบประมาณของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นต้องมีการจัดสรรที่เพียงพอต่อการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดและมีแนวทางในการหางบสนับสนุนเพิ่มเติมกรณีที่มีปัญหาเรื่องงบประมาณ และรายงานผลของนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นที่ต้องมีการสรุปรายงานผลเป็นขั้นตอน โดยมีการตรวจสอบการบริหารจัดการนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดช่องทางให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามนโยบายสาธารณะที่กำหนด

ปัจจัยด้านตัวแบบการมีส่วนร่วม ภาครัฐควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในการการบริหารนโยบายสาธารณะโดยทำให้มีโอกาสร่วมคิดถึงปัญหาในท้องถิ่นหรือความต้องการของท้องถิ่นเพื่อสร้างความตระหนักและความสำคัญของนโยบายสาธารณะร่วมกัน ร่วมรับรู้ ถึงผลดีและผลกระทบอันเกิดขึ้นจากนโยบายสาธารณะที่จะดำเนินการ ร่วมตัดสินใจกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต้องร่วมกันพิจารณาเลือกนโยบายสาธารณะที่จะดำเนินการในท้องถิ่น ชุมชนของตนเอง ร่วมดำเนินการ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามนโยบายสาธารณะในขั้นตอนต่าง ๆ ร่วมรับผิดชอบ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อผลอันเกิดขึ้นจากนโยบายสาธารณะที่ดำเนินการร่วมกัน ร่วมรับผลประโยชน์ กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลนโยบายสาธารณะในทุกขั้นตอนและหลังจากที่เสร็จสิ้นโครงการร่วมกัน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

ปัจจัยด้านสังคม ภาครัฐต้องดำเนินการศึกษาปัญหาที่ชุมชนต้องการได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ความขัดแย้งของคนในชุมชน ปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์จากนโยบายสาธารณะในท้องถิ่น เหตุการณ์ที่เป็นความสนใจร่วมของชุมชน และการแบ่งระดับ ชนชั้นของคนในชุมชน ถึงความแตกต่างหรือระดับปัญหาที่มีมากน้อยเพียงใดเพื่อลดระดับความแตกต่างหรือลดระดับปัญหาต่าง ๆ ในสังคมสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการแบ่งปัน เอื้ออาทร ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่แบ่งข้างแยกพวกกัน และจัดลำดับปัญหาเร่งด่วนก่อนหลังตามความจำเป็นของแต่ละสังคม แต่ละชุมชน หรือแต่ละท้องถิ่น

ปัจจัยด้านการศึกษา ภาครัฐต้องสนับสนุนการขึ้นนำที่ถูกต้องนโยบายสาธารณะในท้องถิ่น การสร้างการรับรู้ต่อนโยบายสาธารณะในท้องถิ่นและการเข้าถึงแหล่งข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ความรู้จริงใจในนโยบายสาธารณะในท้องถิ่น และประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกับนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น จังหวัดนครปฐม ที่ทำการศึกษาร่วมใหญ่ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากนโยบายในขั้นการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในด้านการเข้าร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารระดับท้องถิ่น ที่เป็นแนวทางปฏิบัติกว้าง ๆ (a guide of action) ซึ่งกำหนดโดยรัฐบาลหรือข้าราชการระดับสูง (ที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย) นโยบายจะเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ ไม่มีรายละเอียดหรือค่อนข้างเป็นนามธรรม (Abstract) เพื่อให้ข้าราชการแปลงเป็นรูปธรรม (Concrete) ก่อนนำไปปฏิบัติซึ่งอาจกระทำในรูปแบบของแผนงานหรือโครงการก็ได้ สำหรับผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายนั้น คือ รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลกลางหมายถึง คณะรัฐมนตรีซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยทุกกระทรวงและทบวงทุกส่วนของรัฐบาล ท้องถิ่นคือ หน่วยงานปกครองท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล สามารถตัดสินใจดำเนินการของตนเองตามกฎหมาย นั่นคือองค์การบริหารส่วนจังหวัดเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยการปกครองในรูปแบบพิเศษอื่น ๆ เช่น กรุงเทพมหานคร และ เมืองพัทยา

ประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ยังขาดความเข้าใจในการบริหารนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่น ในทุกขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย โดยเริ่มจากการจัดระเบียบวาระ ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการที่รัฐบาลจะต้องบอกได้ว่า จะทำอะไรต่อไป และจะดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้หรือไม่ กิจกรรมที่กระทำในขั้นตอนนี้จึงเกี่ยวกับการที่รัฐบาลทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน ได้รับรู้ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมและยอมรับว่าปัญหานั้น ๆ รัฐบาลสมควรที่จะให้ความสนใจยื่นมือเข้าไปแก้ไขสิ่งที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้คือระเบียบวาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นจำนวนปัญหาที่รัฐบาลกำลังให้ความสนใจและดำเนินการในขั้นที่จะแก้ไขปัญหายูในช่วงเวลาหนึ่ง

ขั้นตอนต่อมา คือ การจัดทำและประกาศใช้นโยบายและแผนงาน ผู้เกี่ยวข้องทั้งที่เป็นและไม่ได้เป็นรัฐบาล จะเสนอทางเลือกในการร่วมรับผลประโยชน์ของการพัฒนา เช่น การจัดเตรียมแผนงบประมาณและโครงการประจำปีไว้ที่หน่วยงาน/ศูนย์ข้อมูลเพื่อให้ประชาชนตรวจสอบดูได้ มีการเผยแพร่ข้อมูลแผนงาน/โครงการประจำปีให้ประชาชนได้รับทราบและจัดการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้ทราบ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

นโยบายในการพัฒนาของท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการแนวทางการมีส่วนร่วมคือ การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนในตัดสินใจในระดับต่าง ๆ ทางกาจัดการบริหารและทางการเมืองเพื่อกำหนดความต้องการในชุมชนของตนเช่นร่วมการประชุมชี้แจงการจัดทำโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลร่วมสำรวจพื้นที่จัดทำโครงการร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการได้รับการสนับสนุนหรือสมทบทุนในโครงการสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตนา เสนาะคำ (2553) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปทุมธานี พบว่า ระดับการศึกษารายได้ของประชาชน การติดต่อสื่อสารกับผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาตำบล และความคาดหวัง ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตำบลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนการ ตา เนินโครงการพัฒนาตำบล ตัวแปรความคาดหวังผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาตำบล มีผลมากที่สุดกับการมีส่วนร่วมของประชาชน รองลงมาคือ การมีรายได้ของประชาชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาตำบล ปัญหาในการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลนั้นคือ การมีภาระทางครอบครัวและการประกอบอาชีพของประชาชนซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีเวลาร่วมกิจกรรมของโครงการส่วนมากจะบริจาคเป็นทรัพย์สินสมทบเป็นค่าแรงงานการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบายสาธารณะรวมถึงการที่ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในขั้นตอนการติดตามประเมินผล ซึ่งประกอบด้วย การสังเกตการณ์การทำงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้นำชุมชน ร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของโครงการระหว่างดำเนินการ ติดตามการทำงานของโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางเนื่องจากการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐมใช้หลักการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยให้ความสำคัญในการพัฒนาทางด้านสังคม เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชากรในชุมชน โดยในช่วงระยะเวลา 3 ปี ผ่านมามีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการที่สร้างพื้นฐานด้านเศรษฐกิจ โดยมีการก่อสร้างและปรับปรุงการบำรุงถนน ทางเท้า ก่อสร้างขยายเขตไฟฟ้า การบริการสาธารณะอย่างครบถ้วนรวมถึงการพัฒนาแหล่งน้ำโดยการสร้างแหล่งเก็บน้ำ ขุดลอกคลอง สร้างภาษาณะที่เก็บน้ำพร้อมทั้งส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชนโดยการเพิ่มขีดความสามารถในการแปรรูปการเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาอาชีพรวมถึงพัฒนาด้านการศึกษาควบคู่กับวัฒนธรรมและ ด้านสาธารณสุขอนามัย ในโครงการดังกล่าวประชาชนมีส่วนร่วมในรูปแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1) การสังเกตการณ์การทำงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ 2) ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้นำชุมชน 3) ร่วมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของโครงการระหว่างดำเนินการและ 4) ติดตามการทำงานของโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543: 146-147) ได้กล่าวว่าลักษณะของการมีส่วนร่วม 1) การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์แรงงาน หรือ การช่วยทำกิจกรรม คือการเข้าร่วมในการวางแผนการประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินการ การติดตามประเมินผล 2) อย่างเป็นทางการของผู้เข้าร่วม คือ เป็นผู้ทำ เป็นกรรมการ เป็นสมาชิก ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมนี้ แสดงถึงระดับอำนาจของผู้เข้าร่วมจึงมีการโต้แย้งว่าการมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนเป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมเพียงบางส่วน เพราะหลายกรณีประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการตัดสินใจ ทางออกที่ควรเป็นคือการเสริมสร้างพลังอาจ (Empowerment) ซึ่งเงื่อนไขที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

ดังนี้ 1) เงื่อนไขทางการเมืองการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม 2) เงื่อนไขของโครงการพัฒนา 3) เงื่อนไขของนักพัฒนา 4) เงื่อนไขของผู้นำ 5) เงื่อนไขทางการบริหารจัดการ 6) เงื่อนไขทางสังคม –จิตวิทยา

ปัญหาอุปสรรคที่ประชาชนไม่เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนานั้นมีสาเหตุมาจากขาดการชี้แนะจากเจ้าหน้าที่หน่วยงาน ประชาชนไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและข้อจำกัดด้านเวลาและลักษณะของอาชีพของคนในชุมชนไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้าร่วมกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพร เศรษฐพิทักษ์ (2558) พบว่า ปัจจัยทางด้านบุคคลและทางด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่แตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ การร่วมคิดร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ และร่วมติดตามประเมินผล ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพฯ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมติดตามและประเมินผล สถานภาพโสดมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมคิดและร่วมวางแผน รายได้ต่อเดือนของประชาชนในชุมชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในระดับความคิด ร่วมวางแผน และร่วมติดตามประเมินผลประชาชนที่มีที่อยู่อาศัยในชุมชนมากกว่า 10 ปี ขึ้นไป มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้ภาคประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนา แก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

1.2 รัฐบาลควรสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีการจัดการอบรม สัมมนา เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมกระบวนการนโยบายสาธารณะ และเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือเป็นที่ปรึกษาในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่นเพื่อให้เกิดธรรมาภิบาล

1.3 ภาครัฐในทุกๆระดับต้องสร้างกระบวนการรับรู้ ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นและทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้เกิดการเล็งเห็นคุณค่าและความสำคัญของนโยบายสาธารณะ

1.4 จากการศึกษาข้างพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียในนโยบายสาธารณะยังมีความก้าวหน้าทางทฤษฎีน้อยมาก ฉะนั้นจึงควรเป็นหน้าที่ของ นักวิชาการ คณาจารย์และมหาวิทยาลัยที่ต้องเข้ามาร่วมมือกับทาสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ควรให้มีการนำแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมใหม่ ๆ ไปสอน หรือไปผลิตเป็นตำราเผยแพร่ เพราะจะเป็นการสร้างโลกทัศน์ของผู้ศึกษา ประชาชนในท้องถิ่น และกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ให้เปลี่ยนแปลงได้

1.5 ควรให้ความสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาของรากหญ้าที่เป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งทางด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ศึกษาการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นของทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เพื่อให้ทุกกลุ่มมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 15
 “Global Goals, Local Actions: Looking Back and Moving Forward 2022”
 วันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2565

2.2 ศึกษานโยบายสาธารณะที่เป็นโครงการต่าง ๆ ในระดับท้องถิ่นให้มีการจัดทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.3 ศึกษากระบวนการเรียนรู้การมีส่วนร่วมในการบริหารนโยบายสาธารณะในระดับท้องถิ่น เฉพาะเจาะลึกแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

เอกสารอ้างอิง

- จิตนา เสนาะคำ. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดปทุมธานี. ภาควิชาพัฒนศึกษา. คณะพัฒนาสังคม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐภัทร์ สัมฤทธิ์. (2558). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. วารสารการบริหารท้องถิ่น 8(3), 3.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการพัฒนาและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- ปฐมพร เศรษฐพิทักษ์. (2558). ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการครอบครัวและชุมชนพัฒนา : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนดวงแข เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต. สาขาบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม. คณะสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. (2558). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพฯ: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: เพ็ญฟ้า พรินดี จำกัด.
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2559). โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐม. สืบค้นจาก: <http://www.nakhonpathom.go.th/gallery/detail/177>.